

På omsorgscentret De Tre Ege i Jægerspris i Frederikssund Kommune har en gruppe ældre de seneste fem måneder ugentligt haft besøg af en såkaldt omsorgsklovn. Med sin hjertevarme, umiddelbarhed og medfølelse har omsorgsklovnen Ruth skabt forandring og indhold i de ældres hverdag.

Foto: Jens Kaare Toftehøj.

Artikel i Kristeligt Dagblad, sektionen Seniorliv, tirsdag den 29. maj 2012.

Magi mellem mennesker

Af Kirstine Thye Skovhøj | 29. maj 2012

Gennem den omsorgsfulde og empatiske klovnefigur "Lille Ruth" lukkes fællesskab, nærvær og lune grin ind i ældre, hukommelsessvækkedes hverdag

Luften sitrer af forventning i boenhed B. på omsorgscentret De Tre Ege i Frederikssund Kommune i det nordlige Sjælland.

"Nu kommer 'Lille Ruth' snart," siger en af beboerne og spejder hen ad gangen.

De fleste af boenhedens ældre har bevæget sig ud af deres lejligheder og er bænket omkring det store bord i den fælles dagligstue. De seneste fem måneder har de to timer hver eneste uge haft besøg af "Lille Ruth".

"Jeg ved en lærkerede ..."

En lys sangstemme kan høres i det fjerne, og beboerne bliver tavse og løfter blikkene fra den kaffe og kage, de netop har fået serveret.

"De pipper, de har tunger, og reden er så lun."

Den høje, lyse sangstemme gjalder i gangen og "Lille Ruth", der er klædt i en spraglet, struttende kjole, med sribede strømpebusker, en hat på hovedet, rød klovnenæse og mindst fem numre for store gårdsangersko drejer om hjørnet og ind i opholdsstuen.

"Hej Ruth," lyder det i kor, og flere af beboerne rækker hænderne i vejret og vinker ivrigt til Ruth. "Ih, hvor er det dejligt at se jer," siger "Ruth", slår sin regnbuefarvede paraply sammen, stiller sin lille røde kuffert og begynder sin sædvanlige "hilse på-runde".

Bag "Lille Ruth", der er en såkaldt omsorgsklovn, gemmer Isabella Flensted sig. Hun driver kursus- og foredragsvirksomhed med fokus på humor, nærvær og trivsel. Isabella Flensted og hendes alias, "Ruth", er vant til at inspirere og "åbne døre" hos mennesker med demens og

andre funktionsnedsættelser, men det er første gang, der er indgået et længerevarende samarbejde med et plejehjem. Tanken bag projektet er først og fremmest at inspirere til humor, empati og nærvær som direkte kilde til livskvalitet og sundhed hos de ældre. Alt sammen igennem en omsorgsfuld klovnefigur.

"Efter ganske kort tid kan et ellers mere lukket ældre menneske åbne sig for enkel og empatisk kontakt. Flere af de ældres stemningsleje og humør bliver lettere, og de får nyt indhold i hverdagen med øget livskvalitet og aktivitet på flere planer," fortæller Isabella Flensted.

Bettina Routhe Wiegaard, der er områdeleder på omsorgscentret med i alt 48 beboere i egne lejligheder, så da også straks projektet som en mulighed for at afsøge en alternativ måde at skabe en ny form for indhold i de ældres hverdag på.

"Vi har en vifte af forskellige aktivitetstilbud til de ældre, og det er meget individuelt, hvad der vækker dem. Med dette projekt så vi muligheden for at appellere til de hukommelsessvækkede, fordi vi ved, at de ikke altid er gode til at skabe kontakt. I projekt Ruth er der fokus på glæde og liv, og der videregives en lykkefølelse," siger Bettina Routhe Wiegaard.

Tilbage i dagligstuen har "Lille Ruth" fået et glas saftvand med sugerør, og hun kæmper ihærdigt for at få munden til at fange det drilske sugerør. Beboerne iagttager hende kun kort tid, før de i munden på hinanden begynder at anvise hende, hvordan hun skal rykke glasset tættere på, holde på sugerøret og så roligt suge indad for at få saftvand.

Gruppenleder, Jette Horsleben, for den boenhed, der hver uge får besøg af "Ruth", beskriver mødet mellem

de ældre og omsorgsklovnen som magisk.

"I forhold til mennesker med hukommelsesvanskeligheder ved vi, at det at vække deres sanser også kan være med til at vække deres minder og hukommelse. Det at interagere med et barn, som 'Lille Ruth' er, kan alle forholde sig til. Pludselig er det dem, der bliver de vidende, der får en værdi og kan fortælle 'Ruth', hvordan verden hænger sammen," siger gruppelederen.

De seneste fem måneder har både Jette Horsleben og Bettina Routhe Wiegaard oplevet, hvordan stemningen blandt de ældre og personalet er blevet løftet. Også mange af de pårørende er positivt overraskede over "Ruths" effekt.

"Forud for projektet holdt vi et fællesmøde, hvor beboere og pårørende blev informeret. Og der var nogle, der havde svært ved at forestille sig, hvad en klovner skulle kunne gøre af forskel. Nogle syntes, det var at tale ned til de ældre. Men det er vigtigt at understrege, at 'Ruth' ikke er en typisk klovner," siger Bettina Routhe Wiegaard og uddyber:

"Hun er det stik modsatte af en cirkusklovner. Hun er empatisk og møder de ældre i øjenhøjde, inddrager dem og tager ikke hele scenen, som en cirkusklovner gør."

Det er absolut ingen tilfældighed, at Isabella Flensted har valgt, at omsorgsklovnen "Ruth" er en lille, uskyldig og umiddelbar pige.

"Fordelen ved, at 'Ruth' er et barn, er, at hun kan sige lige, hvad der falder hende ind. 'Ruth' reagerer spontant med tydeligt kropssprog, er fuldstændig ligetil og transparent. Når hun kommunikerer sådan, er der ikke noget, de ældre skal tolke. De oplever tryk," forklarer

Isabella Flensted og fortsætter:

"'Ruth' kritiserer aldrig. Tværtimod oplever de ældre at have indflydelse og betydning. 'Ruth' er ligefrem og nysgerrig og samtidig opmærksom på ikke at overskride den ældres grænser. Som det uskyldige barn får hun de ældre til at åbne op og kan spørge tæt ind til det, der rører sig – også svære emner som tab og smerte, sygdom og død."

"Er du træt, Diona?"

"Ruth" læner sig ind mod en af de kvindelige beboere, der sidder med lukkede øjne og småsover. "Kan du slet ikke åbne dine øjne?"

Diona virrer let med hovedet og tvinger øjnene åbne og sender "Ruth" et kærligt blik.

"Jeg er også træt i dag," siger "Ruth".

"Læg dig lidt her," siger Diona og klapper på sit bryst.

"Ruth" bakser en stol helt hen ved siden af Diona, der ømt lægger armen om hende. "Lille Ruth" lader sit hoved hvile på Dionas bryst, og Diona trækker hende tæt ind i sin favn, løfter langsomt sin hånd og begynder at stryge "Ruth" på kinden.

Roen falder over opholdsstuen, og nogle minutter er der helt stille.

Både personalet og Isabella Flensted har registreret, hvordan mange af de ældre i forbindelse med projektet er begyndt at kommunikere mere, har fået mere sprog, og så har humoren for alvor gjort sit indtog i boenheden.

"Fællesskabet blandt beboerne er blevet styrket, der er kommet mere snak, og både personale og beboere kommer tættere på hinanden, fordi vi lærer nye ting om hinanden gennem 'Ruth'. Der er øget fokus på, hvordan vi

møder beboerne, og vi tør møde dem på en ny måde nu. Vi bruger humoren meget mere i vores arbejde, og der bliver givet flere knus end tidligere,” siger Jette Horsleben.

Der er ingen tvivl om, at ”Ruths” indtog i boenheden berører og bevæger. I fællesskab har de ældre blandt andet kreeret et gækkebrev til ”Ruth”, og der hænger billeder af hende ved flere af de ældres senge. En kvindelig beboer har strikket et dækket og små fine uldsko til ”Ruths” lille plysgris, som hun har med i sin kuffert. Og da selv samme kvinde for nylig lå på hospitalet, tog ”Ruth” af sted for at besøge hende dér.

”En af kommunens demenskonsulenter har netop lavet en evaluering af projektet, og den er yderst positiv. ’Ruth’ er blevet en vigtig del af beboernes hverdag, og vi tæller ned til, at hun kommer. Vi taler også om hende, når hun ikke er her. Det er ikke længere personalet, der skal ’trække’ samtalen ved måltiderne og vride hovederne for at finde på noget at tale om, nu taler vi om ’Ruth’ og vores fælles oplevelser med hende,” forklarer Jette Horsleben.

”Åh, det var dejligt med en lille lur.”

Ruth løfter hovedet fra Dionas bryst, rejser sig og strækker armene i vejret. Hun hiver sin røde kuffert frem, mens beboerne følger hendes næste

træk med kærlige og nysgerrige blikke.

Isabella Flensted arbejder helt bevidst med at stimulere beboernes følelser og sanser, og hun har altid et eller andet med. I dag er det nye kartofler, sidst var det friske bellis, og hun har også haft anemoner og erantis med.

”Jeg har noget med til os, noget, jeg har gravet op i haven sammen med min mor her til morgen.”

En kurv, der bugner af nye kartofler, lander på bordet.

”Jeg tænkte, vi kunne vaske dem, og så kunne I få nye kartofler til forret i aften! Så kan jeg måske høre englens syngende helt hjem til mig og mor.”

Der bliver fundet skåle med vand, fordelt kartofler og kort tid efter er beboerne travlt beskæftiget med at rense de nye kartofler.

”Jeg har ordnet mange kartofler i min tid,” siger beboeren Erna.

Hun står for bordenden og nærmest skyder rensede kartofler over i skålen.

”Ja, for du skulle lave mad til din store familie på gården, skulle du ikke?”, spørger ”Ruth” nysgerrigt. ”Jo, du kan tro, jeg havde nok at se til,” siger Erna uden at løfte blikket fra hændernes flittige arbejde. ”Det at stimulere de ældres sanser er

med til at vække til liv og minder. Der bliver fortalt mangt og meget, og ’Lille Ruth’ er kommet tæt på de ældre. Hun giver sig god tid, og der må gerne være pauser indimellem. Stilhed, hvor vi bare kikker dybt i hinandens øjne, trækker vejret sammen eller holder hinandens hænder. Og knusene er rigtig dejligt lange,” siger Isabella Flensted.

Næsten to timer er gået, og det er blevet tid til, at ”Ruth” skal sige farvel. Erna har fået ordnet kartoflerne i en ruf og står klar til at tage afsked. Hun breder armene ud og lader ”Ruth” træde ind i sin favn. Erna kigger betaget på den røde kløvnenæse og stikker hovedet frem, så hendes egen næse hviler mod ”Ruths”.

”Vi kysser ligesom grønlanderne,” siger ”Ruth”.

Erna nyder at mærke følelsen af skumgummi på sin næse og lader sig ikke mærke med, at flere af de andre beboere venter på at kramme ”Ruth” farvel. Tårer stiger op i Ernas øjne. ”Ruth” står helt stille og fanger hendes blik.

”Tårer er ikke kun dårlige, er de vel?”, siger ”Ruth” og stryger Ernas kind.

”Nej, ’Lille Ruth’, de kan også betyde glæde,” lyder det fra en beboer ved den anden ende af bordet.

Læs også

- [Det er i samværet med andre, vi vokser og udvikler os](#)
- [Kan alderdommen afskaffes?](#)
- [Seniorer hjælper børn med lektierne](#)
- [Swinging London for seniorer](#)
- [Al tid er overtid](#)

Tema

[Ældre](#)

Emneord for denne artikel

[ældre](#) | [demente](#) | [omsorgsklovn](#) | [demensklov](#) | [Lille Ruth](#) | [Isabella Flensted](#) | [De tre ege](#) | [jægerspris](#)

LÆS OGSÅ:

[Demente finder minder frem på museum](#)